

Ο Άδωνης έρχεται κατευθείαν από την Ασσυρία. Και οι Ασσύριοι θεωρούνται κλάδος των Βαβυλωνίων που κατά κάποιον τρόπο είναι οι συνεχιστές του πολιτισμού των Σουμερίων. Στα 1600 π.Χ., οι Ασσύριοι κυριαρχούσαν στη Μεσοποταμία και είχαν απλωθεί ως την Αρμενία και τον Πόντο. Ο Άδωνης, κατά την επικρατέστερη εκδοχή, ήταν γιος του μυθικού βασιλιά της Ασσυρίας, Θεϊάντα, γιου του θεού Βήλου. Και κατά μια άλλη εκδοχή, ήταν γιος του βασιλιά της Κύπρου, Κινύρα, που είχε φθάσει εκεί ως άποικος από την Ασσυρία. Μια τρίτη εκδοχή τον ήθελε γιο του Φοίνικα που έζησε στην παραλία της Παλαιστίνης.

Ο βασιλιάς Θεϊάντας είχε μια κόρη, την Σμύρνα, πολύ ευσεβή κοπέλα. Τιμούσε και θυσίαζε σε όλους τους θεούς, εκτός από την Αφροδίτη. Η θεά του έρωτα θύμωσε που η βασιλοπούλα την παραμελούσε κι αποφάσισε να την εκδικηθεί με άγριο τρόπο. Της ενέπνευσε θερμό έρωτα για τον βασιλιά πατέρα της. Τυφλωμένη από τον πόθο, η Σμύρνα έμπλεξε και την παραμάνα της στο παιχνίδι και κατόρθωσε να γίνει ερωμένη του πατέρα της, τον οποίο συναντούσε σε σκοτεινούς πάντα χώρους. Παρ' όλα αυτά, κάποια στιγμή, ο Θεϊάντας ανακάλυψε την ταυτότητα της ερωμένης του κι ένιωσε ότι, έστω και χωρίς να το ξέρει, είχε γίνει αυτουργός ανοσιουργήματος. Γεμάτος θυμό, όρμησε να τη σφάξει αλλά εκείνη το έβαλε στα πόδια. Την κυνήγησε. Όταν κόντευε να την προλάβει, η Σμύρνα έπεσε στα γόνατα και παρακάλεσε τους θεούς να την γλιτώσουν. Εκείνοι την λυπήθηκαν, καθώς γνώριζαν ότι πίσω από όλα αυτά βρισκόταν η Αφροδίτη. Έτσι, την ώρα που ο Θεϊάντας ετοιμαζόταν να τη σφάξει, τη μεταμόρφωσαν σε δέντρο, τη γνωστή μας σμύρνα. Είτε από το μαχαίρι του Θεϊάντα είτε από τα δόντια αγριογούρουνου είτε επειδή συμπληρώθηκαν εννέα μήνες από τη σύλληψη, ο φλοιός του δέντρου σχίστηκε κι από αυτό βγήκε ένα πανέμορφο μωρό, ο Άδωνης.

Η αγριότητα του μύθου της γέννησης του Άδωνη τον παραπέμπει σε εποχές αρχαίες και σκοτεινές, όταν οι μυθολογίες όλων των λαών αναδύανε ανάλογη ωμότητα (Μυκήνες, αρχαία Αίγυπτος κ.λπ.). Οι ερευνητές όμως παρατήρησαν ότι στα ομηρικά έπη δεν υπάρχει ίχνος από τις παραδόσεις για την γέννηση και τις περιπέτειες του Άδωνη. Ο θρύλος ήρθε κατευθείαν από την Ασία και, όπως και πολλοί άλλοι, ελληνοποιήθηκε και ωραιοποιήθηκε.

Η θεά Αφροδίτη είδε το νεογέννητο και τόσο πολύ συγκινήθηκε, που αποφάσισε να το σώσει. Το πήρε και το έκρυψε σε ένα καλάθι και ζήτησε από την θεά του Άδη, την Περσεφόνη, να το αναθρέψει. Κι αυτή εντυπωσιάστηκε από το όμορφο μωρό. Το μεγάλωσε με στοργή και το αγάπησε σαν να ήταν δικό της παιδί. Κάποτε, όμως, ο Άδωνης ανδρώθηκε κι έγινε ένας πανέμορφος νέος. Την Αφροδίτη την βάρεσε κατακούτελα ο έρωτας, μόλις τον είδε, όπως άλλωστε έγινε και με τον ίδιο τον Άδωνη που ερωτεύτηκε την θεά. Οπότε η

Αφροδίτη πήγε στην Περσεφόνη και της ζήτησε να της επιστρέψει τον νεαρό. Η Περσεφόνη αρνήθηκε: Δεν τον μεγάλωνε με τόσο κόπο και τόση φροντίδα, για να της τον εκχωρήσει! Η Αφροδίτη προσέφυγε στη διαιτησία του Δία, ο οποίος πήρε και την τελική απόφαση:

Ο Άδωνης υποχρεώθηκε να μοιράσει στα τρία τον χρόνο του. Τέσσερις μήνες θα έμενε με την Περσεφόνη, τέσσερις με την Αφροδίτη κι άλλους τέσσερις θα τους είχε δικούς του. Ο νεαρός όμως χάρισε τους δικούς του μήνες στην Αφροδίτη κι έμενε μαζί της τους οκτώ, ενώ τους υπόλοιπους τέσσερις (του χειμώνα), τους περνούσε στον Άδη με την Περσεφόνη. Γι' αυτό και η βλάστηση χάνεται τον χειμώνα κι ανασταίνεται την άνοιξη.

Ο Οβίδιος (43 π.Χ. - 18 μ.Χ.) δίνει τη συνέχεια του μύθου, στις «Μεταμορφώσεις» του:

Ο παράφορος έρωτας ανάμεσα στην Αφροδίτη και τον Άδωνη προκάλεσε την οργή του θεού Άρη, παραδοσιακού εραστή της θεάς. Μεταμορφώθηκε σε αγριόχοιρο, όρμησε πάνω στον Άδωνη και τον τραυμάτισε θανάσιμα. Η Αφροδίτη έσπευσε κι έσταξε νέκταρ στην πληγή και, τελικά, τον έσωσε. Όπου, όμως, έπεσε το ανακατεμένο με το αίμα του Άδωνη νέκταρ, φύτρωσαν κατακόκκινα λουλούδια. Είναι η γνωστή μας αγριοπαπαρούνα (άδωνις κατά την επιστημονική της ονομασία). Όσο για τους χαυλιόδοντες του αγριογούρουνου, είτε πρόκειται για τη Σμύρνα είτε για τον Άδωνη, συμβολίζουν το αλέτρι που με το δόντι του σχίζει τη γη, ώστε να μπει ο σπόρος και να φυτρώσει.

Κατά μια άλλη εκδοχή, αλλιώς έγιναν τα πράγματα:

Από το αίμα του Άδωνη γεννήθηκαν τα τριαντάφυλλα, αν και κάποιοι λένε πως προϋπήρχαν αλλά ήταν άσπρα. Έγιναν κόκκινα όταν η Αφροδίτη μάτωσε από τα αγκάθια, καθώς είδε τον Άδωνη να πεθαίνει κι έτρεξε ξυπόλυτη να τον αγκαλιάσει. Δεν μπόρεσε να τον σώσει και την πήραν τα δάκρυα, που χύθηκαν στη γη και δημιούργησαν τις ανεμώνες. Όταν κάπως συνήλθε από το κακό που την βρήκε, η θεά απευθύνθηκε πάλι στην Περσεφόνη. Βασίλισσα στα αρχαία εργαστήρια του Άδη ήταν, κάτι μπορούσε να κάνει. Η Κόρη δέχτηκε με τον όρο να αλλάξει η συμφωνία. Αντί τέσσερις μήνες δικός της κι οχτώ της Αφροδίτης, ο Άδωνης στο εξής θα ανήκε έξι μήνες στη μία και έξι στην άλλη. Και, βέβαια, η θεά της ομορφιάς δεν είχε παρά να συμφωνήσει.

(τελευταία επεξεργασία, 6 Ιανουαρίου 2021)